

Р Е Ц Е Н З И Я

**върху дисертационен труд за получаване на научната и
образователна степен „доктор”**

Васил Костадинов Миков

Тема на дисертационния труд:

**„Проституция и трафик на хора с цел
сексуална експлоатация в България:
характеристики, причини, публични
политики”**

Дал становище:

проф. д-р Румен Илиев Марков

Докторантът Васил Костадинов Миков е роден на 01.05.1958г. в гр. Добрич. Завършва средно образование в гимназия в гр. Добрич през 1976г. и висше образование в Юридическия факултет на СУ „Св. Климент Охридски” през 1983г.

Започва професионалната си кариера като съдия-изпълнител в Добрич през 1985г. От 1986 до 1990г. е районен прокурор в гр. Тошево. Следващата година работи като съдия в районен съд – гр. Балчик. През периода 1992 - 1998г. е окръжен прокурор в гр. Добрич. От 1998г. до

2006г. заема длъжността апелативен прокурор в гр. Варна. От 2006г. е прокурор във Върховната касационна прокуратура.

Васил Миков съумява да изгради логична структура, която цялостно обхваща изследваната проблематика. Работата е в обем от 227 страници. Съдържанието е организирано във въведение, четири глави и заключение. Приложен е списък на използваната литература на кирилица и латиница – 159 библиографски източника, медийни публикации – 122 заглавия, интернет ресурси и нормативни актове.

В първа глава се изяснява същността на проституцията и трафика на жени с цел сексуална експлоатация. Извеждат се собствени дефиниции на понятията за проституция, трафик на хора и сексуална експлоатация. Стига се до извода, че „трафикът на хора” е родово понятие, а „трафикът на жени с цел сексуална експлоатация” е негов вид, при това – най-разпространеният. На базата на задълбочен и прецизен анализ се разкрива връзката между проституцията и трафика с цел сексуална експлоатация. Проституцията се схваща като по-широкото понятие, а от друга страна, трафикът като дейност, която я предхожда – като нейна логистика. Проституцията се изследва също в контекста на човешката сексуалност, и като особен вид девиантно поведение.

Втора глава е посветена на типовете проявни форми, мащаб и актьори в проституцията и трафика на хора с цел сексуална експлоатация. Проституцията се класифицира като улична и магистрална, клубна, курортна и елитна. В отделна група се разглежда детската проституция. Представени са данни за приблизителния брой на проституиращите и приходите от тази дейност. В таблица са отразени начините за въвличане в проституция и трафик. Значително място в главата е отделено на обвързаността на проституцията и трафика на хора с цел сексуална експлоатация с други престъпни дейности. Подробно са анализирани проявите на проституция, съставляващи престъпление според българския наказателен кодекс и престъпната същност на трафика за сексуална експлоатация. Като обобщаващ извод се приема, че явленията проституция и престъпност се намират в хомеостатична връзка и се преливат едно в друго. Акцентира се върху тясната връзка на проституцията и трафика с цел сексуална експлоатация с организираната престъпност.

В трета глава се изследват причините за проституцията и трафика на жени с цел сексуална експлоатация в съвременна България. Разкриват се нравствено-психологическите причини – кризата на моралните ценности и норми, култивирането на „криминална” идеология и култура от средствата за масова информация и изкуството, кризата в семейството. Сочат се и социално-икономическите причини – безработицата, доходите и неравенството, миграцията, аномията (безнормативност), търпимостта, липсата на ясна позиция и корупцията в държавата, криминалния взрив.

В четвърта глава се прави сравнителен анализ на трите вида публични политики за реакция към проституцията. Последователно се разглеждат забранителните политики (прохибиционизъм), разрешителните политики (регламентаризъм) и мълчаливо разрешителните политики (аболиционизъм). В исторически план са представени основните международноправни актове и законодателните решения в другите страни и у нас. Очертават се четири периода в историческото развитие на българското законодателство, регламентиращо проституцията – период на регламентаризъм (1878-1918г.), период на аболиционизъм (1918-1944г.), период на прохибиционизъм (1944-1990г.), период на демократичните промени. Проследява се приемането на нашето законодателство за противодействие на трафика на хора с цел сексуална експлоатация. Българският опит се подлага на задълбочен критичен анализ и оценка. Правят се редица предложения за законодателни промени.

Заслужава уважение огромният плодотворен труд, положен от Васил Миков при разработката на дисертацията. Постигнатите резултати са впечатляващ израз на интелект, трудолюбие и отлична професионална подготовка.

Докторантът привежда убедителна аргументация в подкрепа на застъпените становища и за оборване на критикуваните мнения при коректен тон на научната полемика. Многобройните сравнителноправни и правноисторически екскурси не са самоцелни. Те са удачно използвани за успешната реализация на поставената цел.

Трудът е първото в българската наука цялостно и системно изследване по темата. Дисертацията съдържа следните научни и научно-приложни приноси, които са изцяло автентични и лично дело на докторанта:

а) собствените дефиниции на понятията за проституция, трафик на хора и сексуална експлоатация;

б) тезата за проституцията и трафика на хора с цел сексуална експлоатация като единен криминален феномен със силна вътрешна връзка на взаимно влияние, предизвикване и пораждање на съставлящите го явления;

в) пълният и задълбочен анализ на публичните политики към проституцията и трафика на хора с цел сексуална експлоатация в България след Освобождението и особено през периода на демократичните промени след 1989г.;

г) обосноваването на предложението за основана на аболиционизма държавна политика за борба със субектите, експлоатиращи проституиращите;

д) направените напълно основателни и обосновани предложения *de lege ferenda* за изменение на чл. 155 НК, който получава изцяло нова редакция за инкриминиране на въвличането на лица, ненавършили 18 години в развратни действия и на организираните форми на експлоатация на проституцията, и за отмяна на чл. 329, ал. 1 НК.

Разбира се, работата, като и всяка друга, би могла да бъде подобрявана. Дисертационният труд би спечелил, ако авторът засили аргументацията за дефинирането на проституцията като „доброволно” предоставяне на секс и обясни по-добре тази характеристика, доколкото на други места се твърди, че проституцията е както доброволна, така и принудителна или че е съпроводена с физическо и психическо насилие (с. 175,10 и др.) като се създава впечатление за известно противоречие.

Законовата санкция е функция от относителната тежест на съответния вид престъпление. Не би следвало увеличаването на санкцията да се аргументира с възможността за използването на специални разузнавателни средства (с. 220). Изобщо съдържанието на наказателната отговорност не трябва да зависи от обстоятелства и съображения извън осъществената престъпна дейност и личността на дееца.

Допуснати са някои повторения (с. 9-10, 18; с.10, 25-26, и др.), които с лекота биха могли да бъдат избегнати.

Като цяло дисертационният труд оставя отлично впечатление и заслужава висока оценка. Дисертацията притежава достатъчно достойнства, за да мога убедено да дам следното

З А К Л Ю Ч Е Н И Е

Предвид изпълнението на изискванията, предвидени в чл. 6, ал. 3 от Закона за развитието на академичния състав в Република България и на основание на разпоредбата на чл. 10, ал. 1 от същия закон убедено и категорично давам **положително заключение** за присъждане на Васил Костадинов Миков на научната и образователна степен „доктор”.

Януари 2014г.

Дал рецензия:

(проф. д-р Р. Марков)